

Doctor fără voce de Molière

S-a scurs o lungă perioadă de timp în care n-am fost răsfățați de către televiziune cu premiere teatrale, o perioadă, probabil, de grupare sau regroupare a forțelor și nu (sperăm) de vacanță liniștită în toila stațiunii. În contextul acestei pașnice relaxări teatrale, doar *Istoria comediei* își vede mai departe de drum, netulburată, punctuală și, spre satisfacția spectatorilor, din ce în ce mai bine servită de spectacol. Regizorul Cornel Popa își perfecționează, cu fiecare montare, tehnică și stilul, își împropățează distribuția, menținând totuși câteva „posturi” fixe, descoperă noi surse și mijloace de comic scenic. Efortul acestui regizor, pasiunea cu care s-a dedicat, împreună cu nedespărțitul său locotenent Valentin Plătăreanu, unui act de cultură artistică merită din plin atenția și stima noastră. Cel mai recent spectacol din ciclul de istorie a comediei, dedicat lui Molière și însoțit de un excelent portret al scriitorului, datorat profesorului Ion Zamfirescu, ne-a prezentat *Doctor fără voce*, în traducerea lui Sică Alexandrescu și Mirela Ștefănescu, ambii cunoscând intim relația cuvânt-actor-public și, deci, transcriind textul în cel mai pur limbaj scenic.

Joviala farsă a lui Molière a căpătat, în interpretarea lui Amza Pellea, Ileana Stana Ionescu, Ion Lucian, Marian Hudac, Ștefan Tapalagă, Val. Plătăreanu, Mihai Fotino, Matei Alexandru, Tamara Buciuceanu, Anca Pandrea și Mihai Mălaimare, un ritm drăcesc, o desfășurare fără pauze înșirînd ne-

întrerupt gaguri, bastonade, picioare în spate, dueluri verbale, peste care a curs, plăcut rostit, textul scriitor al marelui comediograf. Contactul cu publicul s-a făcut de la primele replici și s-a menținut continuu pînă la sfîrșit. Și asta datorită nu numai prezenței pe scenă a unor bravi și populari actori de comedie, dar și pentru că regizorul reușește, după cîteva experiențe de acest fel, să simtă pulsul sălii, să acționeze în deplin acord cu disponibilitatea spectatorilor. Se confirmă încă o dată că ideea de a realiza aceste spectacole pe o scenă, în fața unui public de teatru și nu într-un studio de televiziune a fost inspirată, căci o comedie lipsită de reacția „pe viu” a publicului arată ca un exercițiu de luptă și nu ca o bătălie adevărată.

Leonardo da Vinci — un model de film biografic

Și pentru că redacția de teatru ne-a lăsat atîta vreme cronică fără obiect, am tras cu ochiul la alte emisiuni ale televiziunii, dintre care unele ne-au răsplătit copios pentru această mică și inocentă trădare. Astfel, am trăit momente de adevărată satisfacție intelectuală în fața excepționalului serial-document, consacrat lui Leonardo da Vinci. Document pur de biografie și operă, mărturie de spirit superior și de conștiință artistică de-a dreptul dramatică, filmul făcut de italieni nu este viciat, ca în atîtea rînduri, de gustul pentru romanțare și melodramă, ci dezvăluie precis (dar cît de artistică este această precizie!) drumul spre nemurire al unuia dintre puținii aleși ai destinului, „calea netulburată”, cum ar spune G. Călinescu, a geniului prin viața sa și a generațiilor următoare. Comentatorul contemporan care înțreține mereu calea personajelor epocii nu se sfiește să evoce și detaliile obscure și cele meschine ale inegalabilului om de Renaștere, așa cum ar fi micile socoteli contabilicești privind banii primiți și mai ales cei cheltuiți în diverse împrejurări, dar nu încearcă să violeze tainele geniului (ele există, trebuie să existe și vor exista cît lumea, în ciuda istoricilor, psihanalizatorilor și computerelor), nu alimentează retroistoriografia și nu creează cancanuri retrospective. Esențială în acest film document este tulburătoarea sinteză om-operă și nu cît de dramatică ar putea fi viața pictorului și gînditorului renascentist, nu cît de spectaculoasă ar fi gloria. Astfel, Leonardo, marele, incomparabilul Leonardo, trece prin viață și prin artă cu măreție simplă, fără să tulbure și fără să se lase tulburat decît prin artă, chemat mereu și alungat mereu, dar păstrînd dis-

creția demnă și generoasă a omului care știe că i s-a dăruit harul și că trebuie să-l dăruiească, la rîndul său, omenirii. Așadar, dacă această peliculă a televiziunii italiene mai are o calitate, în afara simplității, calitatea se numește adevăr. Adevăr al personajelor, adevăr al faptelor, adevăr al locurilor, adevăr al istoriei într-un cuvînt. De aici, adevărul interpretării, poezia aparte a autenticității, mai profundă și mai răscolitoare decît orice fantazare literaturizantă. Filmul lui Castellani este un model de film biografic și o indiscutabilă operă de artă.

În altă zi, serialul englez *Umbră turnului*, alt model de interpretare contemporană a istoriei, luminînd cu nepărtinire și lipsă de emfază raporturile dintre conducător și conduși, cu aer de cronică independentă și vizionară, așa cum numai lui Shakespeare i-a reușit... Un serial în care tonurile sînt violente, tragice sau comice, dar mereu subordonate celui adevăr al comunicării, calitate rară pentru ceea ce numim arta evocării.

Dumitru Solomon

ANTRACT

— Vreau și eu un rol titular, știu, directoare, un rol din acelea al cărui nume dă și titlul piesei.

— Ce vrei să joci, doamnă ?
— *Cymbeline* !

★

— Stimate tovarășe director, alături certificatul medical pentru a fi motivat de la repetițiile cu piesa *Stelele pădurii de V. Popescu-Alba*, unde trebuie să mă agit mult în scenă. Menționez că afecțiunea mea cardiacă este temporară, astfel încît pot susține rolul echilibrului pe frînghie în piesa *Cercul morții*, care știu că se pregătește pentru un turneu în străinătate...

★

— Protestez, nu mai putem suporta toate fanteziile astea regizorale.

— Adică ?

— Iar ne pune măști regizorul ăsta. Ce, adică noi nu avem propriile noastre fizionomii ?

— Cine s-a plîns de mască ?

— Păi, cum ? Să pună o mască grotescă...

— Cui ?

— Junelui-prim !

— Și dumneata în ce calitate vorbești ? În numele junelui-prim ?

Din carnetul unui director de teatru

— Eu sînt cu... protecția muncii.

★

Există la unii actori un ritual al aprecierilor :

— Actualul director ?

— Un dobitoc !

— Cel dinaintea lui ?

— În sfîrșit, oricum, mai bun !

— Și predecesorul ăluia ?

— Minunat ! Ce om ! Păcat că l-am scos !...

Apoi, după un timp, cînd se produce o nouă schimbare, fostul „actual” trece (în aprecieri) pe locul II și pe urmă — în timp — pe locul I... E din ce în ce mai bun... Ciclic !

★

— Ai ajuns director. Bravo !...

— Mulțumesc.

— Am și eu o nepoată. Nu poți să-i găsești o slujbă pe la voi la teatru ?

— Ce știe să facă, ce-a învățat ?

— Nimic. Dar mă gîndeam să o faci artistă...

★

Statistică :

Doamne, ce mulți actori din orașele de provincie au :

1) O mamă sau un tată grav bolnav în Capitală...

2) Un copil mic care trebuie să urmeze o școală specială care nu se află decît în Capitală...

3) O afecțiune traheolariană cu un tratament de durată ce nu se poate face decît în Capitală...

4) O alergie care-i împiedică să respire la munte (dacă e Brașov), mare (dacă e Constanța), șes (dacă e Pitești), apă (dacă e Galați)...

5) O dramă sentimentală în orașul respectiv, care-i împiedică să mai poată ieși în oraș (indiferent de altitudine).

6) Dorința de a fi văzuți de cronicari...

Pentru argumentul nr. „6”, rugăm pe cei care ar putea să ne explice misterul acestor argumente să ne scrie pe adresa revistei „Teatrul”.

Cu mulțumiri !

Alecu Popovici